

Попова Наталія,
викладачка Комунального закладу
«Художня школа Краматорської міської
ради» (м. Краматорськ)

КАЛІГРАФІЯ, СТИЛЬ COPPERPLATE

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ КАЛІГРАФІЇ: ПІДХОДИ ТА ЕТАПИ

***Анотація.** У статті окреслюються питання взаємозв'язку графіки та виконання каліграфічних завдань. Проаналізовано характерні риси стилю Copperplate, розкрито етапи підготовки і проведення роботи у поєднанні каліграфії зі графікою. Презентовано роботи учнів, слухачів курсу, автора статті. Презентовано методичні напрацювання навчання каліграфії, що передбачає послідовний набір етапів для ефективного формування навичок та вмінь учнем.*

***Ключові слова:** каліграфія, стиль Copperplate, урок каліграфії, мистецтво графіки*

Каліграфія є мистецтвом написання зі стилізацією та гармонією форм. Для успішного виконання робіт у цій галузі важливо мати не лише талант і бажання, але й знати основні принципи та методи виконання роботи.

Каліграфія (грець. Καλλιγραφία *kalós* – красиво і *gráfi* – пишу) вид образотворчого мистецтва, який поєднує в собі функції рисунку та письма.

У каліграфії існують три види: арабська, східноазіатська та західноєвропейська. Вони формувалися у різних куточках нашої Землі, мають свою історію, традиції, візуальні графічні особливості і сучасний розвиток.

Класичний західноєвропейський курсивний стиль **Copperplate** з'явився у Англії наприкінці XVIII сторіччя, застосовувався при складанні та копіюванні документів. Цей стиль консервативний, не має зайвих графічних ускладнень в оздобленні букв, що робить текст розбірливим і читабельним, пишеться під кутом в 55 градусів до горизонтальної лінії, має характерний

натиск, що утворює широкий основний штрих донизу, а коли ведемо перо угору натиск послаблюємо, утворюючи тонку лінію. Це чергування товстих і тонких ліній надає шрифту Correrplate гармонійності і виразності.

Кращі приклади цього письма наведені у книзі Джорджа Бікхема «Універсальний каліграф». Вони були написані від руки англійськими майстрами, а потім гравіювалися на мідних пластинах для печатки на друкарському станку.

На сьогодні область застосування каліграфії велика. У поліграфії – листівки і запрошення, оформлення меню для кафе та ресторанів, етикеток напоїв, парфумів тощо; у дизайні інтер'єрів та посуду, вивісок закладів, створенні логотипів. У текстильному виробництві – створення малюнку тканини, вишивок окремих елементів одягу. Також на сьогодні популярна серед відвідувачів тату-закладів, при нанесенні на тіло каліграфічних сюжетів.

Тема каліграфії присутня і у кіномистецтві. У фільмі «Герой» (2002 р.) режисера Чжан Імоу порівнюється тема володіння мечем з красивою витонченою китайською каліграфією.

Матеріали та умови. Першим кроком у вивченні каліграфії є забезпеченість необхідними матеріалами та комфортними умовами для роботи. Це передбачає папір А-4 з високою щільністю від 120гр/м, туш або чорнило, а також гострокінцеве перо (NikkoG, ZebraG, Hunt 22 або Hunt 101), утримувач для пера з нахилом. Для забезпечення зручного робочого місця важливо мати гарне освітлення та правильну врівноважену посадку. Папір, на якому пишемо, розташовуємо під кутом у 45 -50 градусів відносно грудей.

Етапи навчання:

Оволодіння технікою пера: на першому етапі учні виконують графічні вправи для оволодіння технікою виконання товстих та тонких ліній, спіралей та равликів, утримуючи постійний нахил та рівномірні відстані між елементами.

Написання прописних букв та елементів: після оволодіння основними

рухами пера учні вивчають написання рядкових прописних букв та їх поєднання, а також окремо вивчають написання заголовних букв та виносних елементів (надрядкові і підрядкові), розчерки та цифри.

Практичні завдання: на цьому етапі учні пробують написати своє ім'я та прізвище, а також складати короткі фрази або словосполучення.

Виконання творчої роботи: після оволодіння основними навичками учні переходять до творчої роботи з написання каліграфії та її поєднанням з графічним малюнком. Олівцем робиться ескіз і розмітка фрази та графічної складової. Спочатку обводиться тушшю каліграфічна фраза, а потім графічна складова, що допомагає виконати акуратну роботу, закріпити отримані знання.

Пупченко Анастасія «Сорока»,
ілюстрація до української загадки,
папір 20x30, гельова ручка, туш/перо, 2021 р.

Роботи викладачів, учасників майстер-класу «Каліграфія для учнів 3-4 класів художньої школи» в «Предмет за вибором» 2021 р.

"Тугає, часи спини бед краси.
Спинюсь, не тямлю, що воно за диво, —
ці стени, це небо, ці ліси,
це так гарно, чисто, незрадливо..."

Ліна Костенко

Григорів Вітлана Олександрівна
05.02.2021

Самими гди самими всіми
дитачи всіми бундар,
і знов малосі землі зелені
зелені сам, полів тугаєс.

Оспосий мохал ми учений
псетнику для пленив склів.
Сівбає день, сівбають клени,
лоноче сонячна тугаєс.

Б.Т. Антонів

виконала Євгенія Т.Т. М.Ш. №3
07.02.21р.

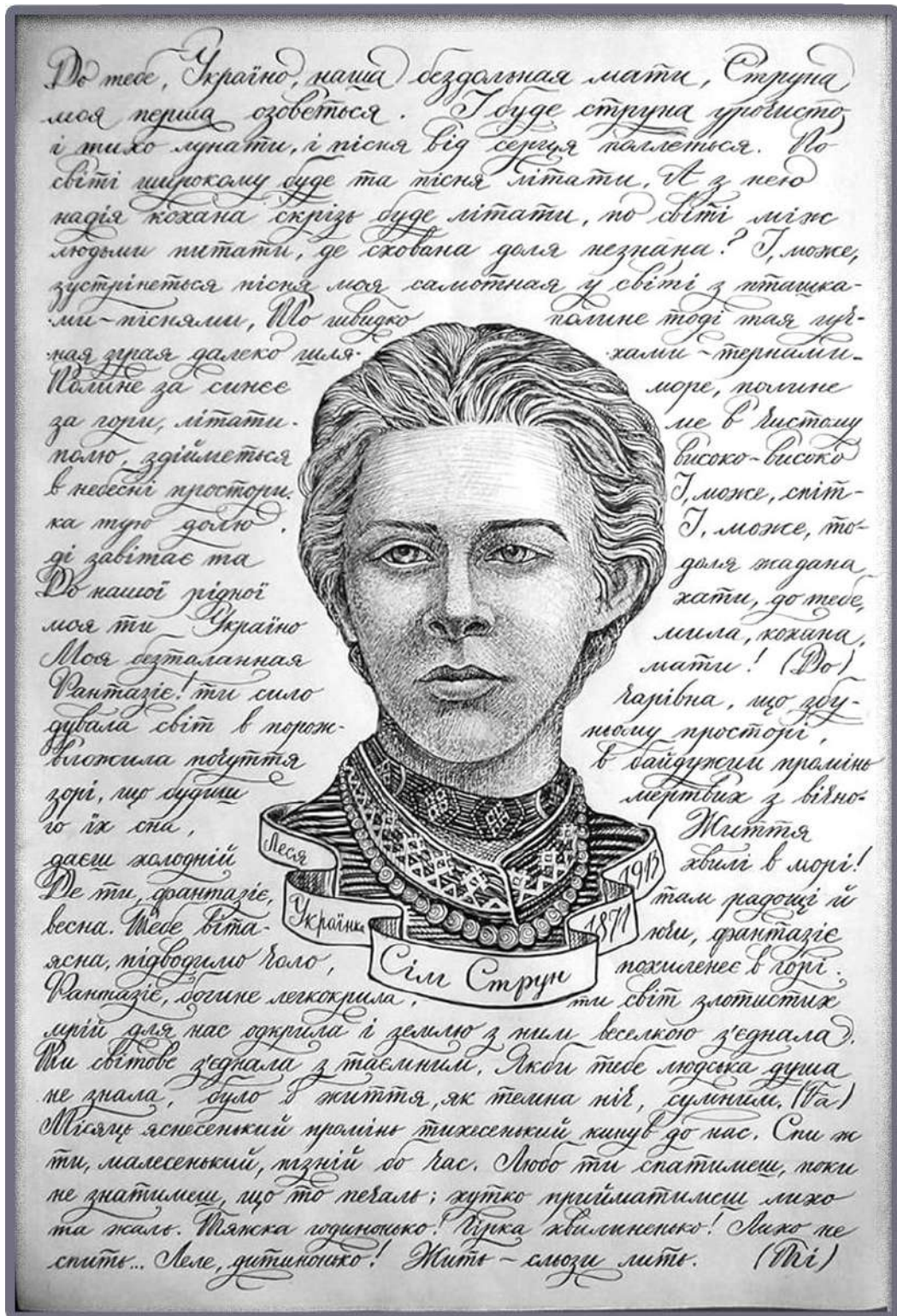

Заповім
Ах щирі, то поховайте
любле на моїмлі,
Серед стени широкого
на Україні мимлі,
Що лани широкіполі,
і Дніпро і круїї
Дуло відріс, дуло дуги,
але ребе реверійі.

Ах понесе і Україні
у сінне море
Дірив борожує, стоїдгі і
і лани і гори —
Все покину, і пошину
до саїлого Бога
Мелітиса... а до того
я не знаю Бога.

Похвайте та вставайте
кайдани порвіте
І бражкою мого кровю
всего опроніте.
І мене в саїні великій
в саїні великій, нбійі,
Не расудите помізнуті
перша тихийі слова.
М. Штевенко
(Слюхова Вікторія)

Н. Л. Попова,
 каліграфічна композиція «до 200 річчя Лесі Українки»,
 папір 40x60, туш/перо, 2021 р.

Робота з каліграфією у стилі Correrplate захоплююча і не складна. Для тих, хто вперше працює в стилі каліграфія важливо нагадати про основні закони композиції: головне і другорядне, розташування декоративних

елементів, зробити розбір композиції на прикладах і зразках та застосовувати ці знання при виконанні власної роботи. В подальшому отримаємо творчі графічні роботи високого рівня.

Каліграфія – це мистецтво, яке доступне всім, хто цікавиться творчістю. Вона вимагає не лише вміння, а й зацікавленості в красі та бажання вдосконалюватися, розвиває естетичний смак та увагу до деталей. Навчання каліграфії може стати захоплюючим як для школярів, так і для дорослих будь-якого віку та професійного рівня. Використовуючи доступні онлайн-курси та бажання навчитися виконувати каліграфічні роботи, кожен може розвивати свій талант у цій галузі. Важливо відзначити, що каліграфія – це не лише написання красивих літер, але й створення витворів мистецтва, де слово та графіка об'єднуються для вираження ідей та емоцій.

Методика навчання каліграфії, яка базується на послідовному виконанні етапів, дозволяє учням систематично розвивати свої навички та досягати високих результатів у цій мистецькій галузі. Таким чином, каліграфія залишається актуальною та захоплюючою сферою для самореалізації та вираження індивідуальності.

Список використаних джерел

1. Проненко Л. І. Каліграфія для всіх, 1990. 245 с.
2. Попова Наталія. Майстер-клас «Каліграфія для учнів 3-4 класів, художньої школи в «Предмет за вибором». 2021. // URL: https://www.youtube.com/watch?v=wpS4mXP8Wh0&list=LL&index=35&t=826s&ab_channel=DONMCK
3. Чабаник Вероніка. Школа каліграфії «Арт і Я» // URL: <https://www.artiya.school/basic-dip-nib>
4. Янко Н. О. Методика навчання каліграфічного письма в початковій школі. Навчальний посібник. Чернігів, 2021. 89 с.